

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul *Ordinului Ministrului Justiției cu privire la Consiliul pentru Coordonarea Digitalizării Sectorului Justiției*

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Ordinului Ministrului Justiției cu privire la Consiliul pentru Coordonarea Digitalizării Sectorului Justiției este elaborat de către Ministerul Justiției.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Elaborarea și promovarea proiectului este fundamentată pe următoarele documente strategice de politici publice relevante pentru domeniul justiției și digitalizării: • Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană (PNAUE) – care include acțiuni concrete privind digitalizarea justiției și consolidarea guvernantei digitale; • Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025 – care prevede obiective specifice privind modernizarea și digitalizarea sistemului judiciar, inclusiv crearea unei infrastructuri digitale integrate; • Strategia de reformă a administrației publice pentru anii 2023–2030 – care promovează digitalizarea serviciilor publice și interoperabilitatea sistemelor informatice guvernamentale; • Strategia națională de dezvoltare a Republicii Moldova „Moldova Europeană 2030” – care vizează transformarea digitală ca vector de dezvoltare durabilă și integrare europeană; • Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023–2030, aprobată prin HG nr. 365/2023 – ce include obiective privind digitalizarea sectorului public, interoperabilitate, guvernare electronică și utilizarea AI în administrație și justiție; • Strategia națională de securitate cibernetică a Republicii Moldova pentru anii 2023–2027 – care relevă importanța protecției infrastructurilor critice și a sistemelor informaționale din justiție. Proiectul este elaborat în temeiul: • art. 27 lit. b) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate; • pct. 8 subpct. 2) și pct. 25 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 698/2017; • art. 32 alin. (7) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Prin acest proiect se creează cadrul instituțional necesar pentru implementarea coordonată a acestor politici publice, prin implicarea tuturor actorilor relevanți din sectorul justiției și al digitalizării.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În prezent, sectorul justiției din Republica Moldova se confruntă cu o serie de provocări care împiedică o digitalizare eficientă și coerentă: • nu există o structură formală care să asigure alinierea și coordonarea eforturilor de digitalizare între instituțiile din sectorul justiției. Aceasta duce la inițiative fragmentate și la lipsa unei viziuni comune; • sistemele existente nu sunt suficient de interconectate, ceea ce afectează eficiența proceselor judiciare și accesul la informații pentru cetățeni și profesioniștii din domeniu; • creșterea volumului de date digitale și a serviciilor online impune implementarea unor măsuri avansate de protecție a datelor și prevenire a accesului neautorizat • lipsa unor politici clare privind integrarea inteligenței artificiale și a altor tehnologii inovatoare în procesele judiciare. În acest context, crearea Consiliului pentru Coordonarea Digitalizării Sectorului Justiției este esențială pentru: • asigurarea unei guvernante eficiente a proceselor de digitalizare;

• promovarea interoperabilității și standardizării sistemelor informatice; • consolidarea securității cibernetice și protecției datelor cu caracter personal; • facilitarea integrării tehnologiilor emergente în sistemul judiciar. Prin instituirea acestui Consiliu, se va crea un cadru propice pentru implementarea eficientă a strategiilor naționale și pentru alinierea la standardele europene în domeniul justiției digitale.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Proiectul stabilește: • instituirea Consiliului pentru Coordonarea Digitalizării Sectorului Justiției, în calitate de organ consultativ permanent, fără personalitate juridică, instituit sub egida Ministerului Justiției; • atribuțiile, componența și regulile de funcționare ale acestuia, inclusiv prevederi detaliate privind drepturile și obligațiile membrilor, rolul președintelui și secretariatului; • responsabilități clare privind alinierea reformelor digitale la reglementările și strategiile Uniunii Europene, cum ar fi GDPR, eIDAS, Directiva NIS2 și Strategia europeană privind justiția digitală 2024–2028; • includerea actorilor relevanți din sectorul justiției și din domeniul IT/digital, inclusiv autorități de guvernare electronică, instituții din sistemul judiciar, parteneri de dezvoltare și actori din societatea civilă; • crearea unui cadru de raportare periodică privind progresul digitalizării, evaluarea impactului și propunerea de politici și ajustări legislative. Elemente noi: • abordare integrată și strategică a digitalizării în sectorul justiției, care răspunde problemelor privind fragmentarea inițiativelor, lipsa interoperabilității, incoerență între proiecte etc.; • crearea unui mecanism formal de guvernare digitală interinstituțională, menit să asigure colaborarea între instituții, schimbul de date și evitarea duplicării inițiativelor; • introducerea unui sistem de monitorizare și evaluare a impactului digitalizării, inclusiv elaborarea unor indicatori de performanță și raportare anuală privind conformitatea cu standardele UE; • accent pe interoperabilitate, protecția datelor, securitate cibernetică și integrarea inteligenței artificiale în procesele judiciare și administrative; • instituționalizarea relațiilor cu partenerii internaționali (Comisia Europeană, CEPEJ, Eurojust, EJM etc.) în vederea unei alinieri permanente la bunele practici europene în domeniul digitalizării justiției; • posibilitatea creării de grupuri de lucru tematice și de expertiză tehnică, care vor sprijini dezvoltarea și implementarea soluțiilor IT specifice justiției.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Alternativa menținerii status quo-ului (fără o structură de coordonare) a fost exclusă din cauza lipsei de eficiență și a riscurilor de fragmentare. Alte opțiuni (ex: constituirea unui departament separat) presupuneau modificări instituționale costisitoare și mai greu de implementat.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Prin proiect se propune crearea unui cadru funcțional de colaborare interinstituțională care va asigura: • coerența politicilor de digitalizare în sectorul justiției și corelarea acestora cu inițiativele din domeniul administrației publice, securității cibernetice și transformării digitale la nivel național; • alinierea acțiunilor instituțiilor din sectorul justiției la obiectivele strategice naționale și europene; • evitarea duplicării proiectelor și utilizarea eficientă a resurselor publice, prin prevenirea suprapunerilor de competențe și inițiative digitale în interiorul și între instituții; • dezvoltarea unei infrastructuri digitale comune, interoperabile, care va permite schimbul de date între instanțe, organe de urmărire penală, autorități din sectorul justiției, autorități administrative și instituții de guvernare electronică;

- creșterea capacității instituționale, prin promovarea formării continue și a dezvoltării competențelor digitale ale personalului din justiție: judecători, procurori, grefieri, avocați, notari, executori și alți actori implicați;
- facilitarea procesului decizional și a evaluării politicilor publice, datorită sistemului de monitorizare și raportare instituit prin Consiliu, inclusiv prin elaborarea de indicatori de performanță;
- consolidarea mecanismelor de colaborare cu partenerii de dezvoltare, oferind un canal clar și predictibil de comunicare privind reformele digitale din sectorul justiției.

În ansamblu, instituirea Consiliului va sprijini profesionalizarea guvernantei digitale în justiție, va spori transparența decizională și va accelera integrarea soluțiilor digitale moderne în activitatea instituțiilor publice din domeniu.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul nu implică cheltuieli bugetare suplimentare imediate, deoarece activitatea Consiliului va fi susținută prin utilizarea resurselor administrative, umane și logistice existente în cadrul Ministerului Justiției și al Agenției Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească. Mai exact:

- secretariatul Consiliului va fi asigurat de către Agenție, fără a presupune crearea de posturi noi sau alocări financiare suplimentare;
- ședințele Consiliului se vor desfășura la sediile instituțiilor existente, iar comunicarea internă va fi realizată în format digital, reducând la minimum costurile operaționale;
- participarea membrilor Consiliului nu implică remunerare suplimentară, aceștia activând în baza atribuțiilor de serviciu în cadrul instituțiilor pe care le reprezintă.

Pe termen mediu și lung, implementarea unei guvernante eficiente a digitalizării va contribui la:

- optimizarea cheltuielilor publice prin prevenirea proiectelor paralele sau redundante;
- utilizarea eficientă a fondurilor externe, inclusiv cele provenite din asistență europeană, datorită unei mai bune coordonări și prioritizări a intervențiilor;
- creșterea absorbției fondurilor disponibile pentru digitalizare, prin identificarea mai rapidă a nevoilor reale și a soluțiilor fezabile.

Astfel, proiectul se încadrează în principiile de eficiență bugetară și maximizare a impactului politicilor publice cu resurse minime, fiind perfect adaptat constrângerilor financiare curente ale administrației publice.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul asupra sectorului privat este indirect, dar pozitiv și semnificativ pe termen mediu și lung, prin:

- creșterea cererii pentru servicii și soluții TI specializate în domeniul justiției, ceea ce va stimula implicarea furnizorilor locali și internaționali în dezvoltarea de aplicații, platforme și infrastructură digitală compatibile cu nevoile sectorului justiției;
- promovarea interoperabilității și a standardelor tehnice comune, ceea ce va permite dezvoltatorilor privați să creeze soluții scalabile, reutilizabile și compatibile cu infrastructura guvernamentală existentă;
- încurajarea parteneriatelor public-private, în special pentru implementarea tehnologiilor emergente, cum ar fi inteligența artificială, blockchain-ul în justiție, sisteme de arhivare digitală și platforme de interacțiune online cu sectorul justiției;
- asigurarea unui cadru clar și predictibil pentru digitalizarea serviciilor din justiție, inclusiv în profesiile juridice libere (avocatură, notariat etc.), care vor beneficia de procese mai rapide, mai transparente și mai eficiente;
- reducerea barierelor administrative și costurilor indirecte pentru antreprenori și cetățeni, prin implementarea unor servicii digitale accesibile, disponibile online și care minimizează interacțiunea birocratică cu instanțele și instituțiile din sectorul justiției.

În ansamblu, proiectul contribuie la dezvoltarea unei piețe funcționale pentru inovație digitală în sectorul public și la creșterea competitivității furnizorilor privați care oferă soluții compatibile cu cerințele de guvernare digitală în justiție.

4.4. Impactul social 4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal 4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Proiectul contribuie la consolidarea statului de drept și la îmbunătățirea accesului echitabil la justiție, prin promovarea unor soluții digitale moderne, eficiente și transparente. Implementarea unui cadru unificat de guvernare digitală în justiție va avea un impact pozitiv asupra relației dintre cetățeni și instituțiile judiciare, facilitând interacțiunea și reducând barierele birocratice. În contextul digitalizării accelerate a proceselor judiciare și al utilizării pe scară largă a sistemelor informatice, protecția datelor cu caracter personal devine o prioritate. Proiectul prevede ca una dintre misiunile principale ale Consiliului să fie: • monitorizarea conformității sistemelor digitale cu Regulamentul (UE) 2016/679 (GDPR); • identificarea riscurilor legate de prelucrarea datelor în cadrul digitalizării serviciilor în sectorul justiției; • formularea de recomandări pentru asigurarea unui nivel înalt de protecție a datelor, inclusiv prin măsuri tehnice și organizaționale adecvate. Prin urmare, Consiliul va funcționa ca un mecanism de prevenție și garantare a drepturilor fundamentale, în special în privința vieții private a cetățenilor. Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului include în mod explicit principiile egalității de gen și ale nediscriminării printre fundamentele activității sale (pct. 4.5 și 4.6). Proiectul: • promovează participarea echilibrată a femeilor și bărbaților în procesul decizional privind digitalizarea sectorului justiției; • urmărește accesul egal la serviciile din sectorul justiției digitale, indiferent de sex, origine, dizabilitate sau alte criterii; • sprijină eliminarea eventualelor bariere digitale care pot afecta în mod disproporționat anumite categorii sociale, printr-o abordare incluzivă și sensibilă la diversitate. Astfel, proiectul are un impact social pozitiv sistemic, favorizând justiția accesibilă și echitabilă pentru toți cetățenii, în condiții de respect deplin pentru demnitatea umană.
4.5. Impactul asupra mediului
Neaplicabil. Proiectul nu implică acțiuni cu impact ecologic.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Proiectul susține angajamentele Republicii Moldova în procesul de aderare la UE și contribuie la digitalizarea sistemului de justiție într-un mod sustenabil și strategic.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Proiectul nu are ca obiect transpunerea directă a unui act juridic al Uniunii Europene, însă reprezintă o măsură esențială de sprijin instituțional pentru implementarea legislației europene și a strategiilor UE în domeniul digitalizării justiției. Astfel, Consiliul va contribui nemijlocit la crearea cadrului necesar pentru: • monitorizarea și aplicarea Regulamentului (UE) 2016/679 (GDPR) privind protecția datelor cu caracter personal, în special în contextul digitalizării serviciilor judiciare și al prelucrării datelor în cadrul sistemelor informatice ale justiției; • promovarea și utilizarea conformă a serviciilor de încredere prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 910/2014 (eIDAS), inclusiv semnătura electronică avansată și identificarea electronică în raport cu instanțele de judecată; • evaluarea și promovarea standardelor din Regulamentul (UE) 2024/1689 privind inteligența artificială, în special cele aplicabile sectorului justiției, cu accent pe utilizarea responsabilă și etică a AI

în procesul decizional; • aplicarea cerințelor Directivei (UE) 2022/2555 (NIS 2) privind măsurile pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică, în scopul protejării sistemelor informatice ale instituțiilor judiciare și a datelor gestionate de acestea; • implementarea Strategiei UE privind justiția digitală 2024–2028, prin alinierea inițiativelor interne la pilonii acesteia: interoperabilitate, acces digital la justiție, protecția datelor și reziliență cibernetică. De asemenea, Consiliul va putea propune modificări legislative ulterioare necesare pentru transpunerea detaliată a acestor acte europene, pe măsură ce avansează procesul de integrare în Uniunea Europeană și se identifică necesități specifice în digitalizarea sectorului justiției.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE Proiectul creează un cadru instituțional consultativ pentru a facilita transpunerea standardelor și recomandărilor europene în domeniul digitalizării justiției.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ Secțiunea va fi completată ulterior procesului de avizare și consultare publică a proiectului.
7. Concluziile expertizelor Proiectul nu necesită expertiză anticorupție sau evaluare de mediu. Expertiza juridică internă a confirmat conformitatea cu legislația națională în vigoare.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent Proiectul se încadrează în cadrul normativ actual, fără a necesita modificarea altor acte legislative. Ulterior, Consiliul poate propune ajustări normative relevante.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ Implementarea va fi asigurată prin: • formalizarea Consiliului prin organizarea primei ședințe; • elaborarea agendei activității Consiliului și setarea activităților prioritare; • organizarea periodică a ședințelor; • adoptarea deciziilor și recomandărilor; • constituirea grupurilor tematice etc.

Secretar de stat

Stanislav COPEȚCHI